

درس اول (حق و مسئولیت)

۱- خداوند با آفرینش انسان، حقوقی به او اعطا کرده است منظور از این حقوق چیست ؟

منظور از حق چیزهایی است که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش ، شایستگی داشتن آنها را دارد. انسان ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می شوند.

۲- چند مورد از حقوقی را که انسانها از آن برخوردارند را بنویسید؟

برای مثال همه انسان ها حق حیات یا زندگی دارند که مهم ترین حق آنها است آنها حق دارند از نعمت های الهی برخوردار شوند برای تأمین نیازهای خود کار و تلاش کنند، ازدواج کنند و تشکیل خانواده بدهند، یاد بگیرند راه زندگی خود را انتخاب کنند انسان ها حق دارند آزاد باشند؛ یعنی برده و بنده انسان های دیگر نباشند زیرا خداوند آنها را آزاد آفریده است.

۳- آیا کسی می تواند به تنهایی زندگی کند؟ چرا ؟

ما در محله یا شهر و روستا برای رفع نیاز های مادی و معنوی خود از دیگران کمک می گیریم ما از ابتدای تولد با مادر و پدر و برادر و خواهر و خویشان ارتباط برقرار می کنیم سپس به مدرسه می رویم و آنجا نیز هر روز با معلمان و همکلاسی هایمان ارتباط داریم. وقتی بزرگ تر می شویم، ازدواج می کنیم، صاحب فرزند می شویم، با همسر و فرزندان زندگی می کنیم .

۴- در چه صورت افراد حقوقی بر مبنای قوانین یک کشور می توانند داشته باشند؟

در صورتی که تبعه آن کشور باشند.

۵- نمونه هایی از حقوق خود در خانه را بنویسید؟

هر فرد حق دارد نام و نام خانوادگی و شناسنامه داشته باشد.
فرزندان حق دارند از محبت و توجه پدر و مادر برخوردار باشند.
همه حق دارند با سواد شوند و تحصیل کنند و استعداد های خود را شکوفا کنند.
همه افراد حق دارند غذا، لباس و مسکن مناسب داشته باشند.
هیچ کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند.

۶- نمونه هایی از حقوق خود در مدرسه را بنویسید؟

هر دانش آموزی حق دارد در مدرسه به او به اندازه سایر دانش آموزان توجه کنند و مسئولان یا معلمان مدرسه در این باره تبعیضی بین او و دیگران قائل نشوند.
هر دانش آموزی حق دارد نظرش را درباره مشکلات درسی یا روش های آموزشی در مدرسه، مؤدبانه و محترمانه بیان کند. هیچکس نباید در مدرسه مورد تمسخر یا تنبیه بدنی قرار بگیرد.

۷- نمونه هایی از حقوق خود در محیط زندگی و کشور را بنویسید؟

هر فرد حق دارد در محیطی سالم، تمیز و پاک زندگی کند.
هر فرد حق دارد از خدمات مناسب پزشکی و بهداشتی استفاده کند.
همه حق دارند در کوچه و خیابان امنیت داشته باشند.

درس ۲- من مسئول هستم

۱- حقوق متقابل چیست؟

حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می کنیم دارای آن حقوق می شویم.

۲- چرا حق و مسئولیت به منزله دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آنها حفظ شود با مثال توضیح دهید.

برای مثال کودکان حق دارند در خانواده از محبت و مراقبت و خوراک و پوشاک مناسب بهره مند شوند و این امر برای پدر و مادر مسئولیت و تکلیفی ایجاد می کند تا از کودکان مراقبت کنند و تلاش کنند تا وسایل زندگی آنها را مهیا کنند.

۳- مسئولیت یعنی چه ؟

مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می رود آنها را انجام دهیم. وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می دهد می گویند او فرد مسئولی است.

۴- آیا ممکن است کسی مسئولیتی نداشته باشد ؟

افراد در نقش های مختلف، مسئولیت های مختلف دارند. اگر چه ممکن است بعضی افراد مسئولیت های بیشتر یا مهم تری داشته باشند اما هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

۵- من در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستم؟

من در نزد خداوند مسئول هستم. من نسبت به خودم مسئول هستم. من نسبت به دیگران مسئول هستم.
من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول هستم.

۶- شما نسبت به اعضای خانواده چه مسئولیتی دارید؟

- من در کار های خانه با پدر و مادرم همکاری می کنم.
- وظایف شخصی خودم را بردوش دیگران نمی گذارم.

- از پدر و مادرم اطاعت می‌کنم و به نصیحت‌هایشان گوش می‌دهم؛ چون آنها خوشبختی مرا می‌خواهند.
- من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت می‌نمایم.
- می‌دانم باید به اعضای خانواده ام احترام بگذارم
- و هرگز نباید با پدر و مادر با تندی و گستاخی صحبت کنم.
- از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می‌شود خودداری می‌کنم.

۷- شما نسبت به معلمان و همکلاسی‌های خود چه مسئولیتی دارید؟

- مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت می‌کنم.
- در مدرسه همه تلاش می‌کنند تا من بیاموزم و پیشرفت کنم
- با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه با ادب و احترام برخورد می‌کنم.
- به توصیه‌های معلم گوش می‌کنم و سعی می‌کنم درس‌ها را خوب یاد بگیرم
- و تکالیفم را به موقع انجام دهم. با هم کلاسی‌هایم مهربان هستم و به آنها کمک می‌کنم.
- از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت می‌کنم.

۸- شما نسبت به اعضای جامعه چه مسئولیتی دارید؟

- در محل زندگی‌ام طوری رفتار می‌کنم که همسایگان آزرده نشوند.
- برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری می‌کنم.
- من در برابر خون‌شهادانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم.
- من وظیفه دارم به همراه هم وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم.
- وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن دفاع کنم.
- من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان (امت اسلامی) مسئول هستم.

۹- مسئولیت شما نسبت به محیط زندگی خود چیست؟

- بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی‌ام حفظ کنم؛
- به محیط زیست آسیب نرسانم
- نظم طبیعت را برهم نزدم.

۱۰- ما نسبت به خودمان چه مسئولیتی داریم؟

- من با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت می‌کنم.
- من از بدن خودم در مقابل موقعیت‌های خطرناک مثل ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت می‌کنم.
- من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم.

من تلاش می کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

۱۱- ما نسبت به خداوند که از اعمال و رفتار ما و از آنچه در قلب و فکر ما می گذرد آگاه است چه مسئولیت و وظایفی داریم؟

- وظیفه من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم.
- از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من است پیروی کنم.
- از نعمت ها استفاده صحیح می کنم.
- قدر نعمت ها را می دانم و آنها را هدر نمی دهم

سوالات درس ۳

۱- چه زمانی ما نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می کنیم؟

با ورود به اجتماع، روابط اجتماعی میان ما و دیگران برقرار می شود و نسبت به یکدیگر حقوقی پیدا می کنیم.

۲- آیا ما می توانیم در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق داشته باشیم؟

هیچ یک از ما در استفاده از حقوق خود، آزادی مطلق و بی قید و شرط نداریم؛ بلکه تا آنجا می توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر قانون نباشد. برای مثال نمی توانیم در استفاده از حقوق خود قوانین الهی را نادیده بگیریم یا نمی توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم.

۳- مهمترین علت بوجود آمدن مقررات و قوانین در جامعه چیست؟

برقراری نظم و حفظ حقوق افراد

۴- به طور کلی قانون و مقررات به چند دلیل بوجود آمده است؟

الف- حفظ حقوق افراد ب- برقراری نظم و امنیت

۵- عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه سبب چه چیزی می شود؟

علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی موجب پایمال شدن حقوق افراد می شود

سوالات درس ۴

۱- مقررات چند نوع است برای هر کدام مثال بزنید.

گاهی مقررات به صورت دستورهای مذهبی و اخلاقی است. برای مثال، هیچ کس نباید با کفش وارد نمازخانه و مسجد شود. گاهی گروه‌های اجتماعی به صورت توافق یا عادت و رسم از مقرراتی پیروی می‌کنند؛ برای مثال، ایستادن در صف اتوبوس و یا نانوائی، قاعده‌ای اجتماعی است که مردم برای حفظ نظم آن را پذیرفته و رعایت می‌کنند. هرگاه مقررات به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود، نام «قانون» به خود می‌گیرد؛ برای مثال، ممنوعیت عبور از چراغ قرمز، یک قانون راهنمایی و رانندگی است که در مجلس تصویب شده است و چنانچه راننده‌ای از آن تخلف کند جریمه می‌شود. همچنین، هیچ کس نمی‌تواند بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان مردم بپردازد و این یک قانون مصوب است و اگر کسی از آن سرپیچی کند مجازات می‌شود.

۲- مهمترین قانون هر کشور چیست ؟

قانون اساسی

۳- کدام قانون مادر همه ی قانون ها است و سایر قوانین در چارچوب آن تصویب می شود ؟

قانون اساسی

۴- در قانون اساسی هر کشور چه چیزهایی معین شده است؟

مهم ترین حقوق ملت و همچنین مهم ترین روابط و وظایف حکومت و مردم

۵- پس از پیروزی انقلاب اسلامی کدام نهاد برای نوشتن قانون اساسی تشکیل شد ؟

مجلس خبرگان

۶- پس از پیروزی انقلاب اسلامی مجلس خبرگان بر چه اساسی قانون اساسی را نوشتند و تصویب کرد ؟

بر اساس اهداف انقلاب

۷- قانون اساسی در چه تاریخی به همه پرسی (راگیری) گذاشته شد و نظر مردم درباره ی آن چه بود؟

در روزهای ۱۱ و ۱۲ آذر ماه ۱۳۵۸ به همه پرسی گذاشته شد و مردم به آن رأی مثبت یا آری دادند

۸- قانون اساسی چند اصل دارد؟

۱۷۷ اصل

۹- وظیفه قوه مقننه چیست ؟

قوه مقننه تهیه و تصویب قوانین عادی کشور را در چارچوب قانون اساسی به عهده دارد

۱۰- قوه مقننه از چند بخش تشکیل شده است ؟

الف- مجلس شورای اسلامی ب- شورای نگهبان

۱۱- نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای چه مدت و چگونه انتخاب می شوند؟

آنها برای یک دوره چهار ساله از سوی مردم مناطق مختلف کشور ما انتخاب می شوند

۱۲- رئیس مجلس چگونه انتخاب می شود؟

نمایندگان، از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند.

۱۳- شورای نگهبان شامل چند نفر است؟

این شورا مرکب از ۱۲ نفر است. ۶ نفر فقیه که از سوی رهبر جمهوری اسلامی انتخاب می شوند و ۶ نفر حقوقدان که از طرف قوه قضاییه به مجلس معرفی می شوند.

۱۴- شورای نگهبان چند وظیفه مهم دارد؟

الف) این شورا همه قوانینی را که مجلس تصویب می کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می دهد و اگر قوانین تصویب شده با قانون اساسی و اصول و احکام دین مغایرت داشت آنها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمی گرداند تا اصلاح شود.

ب) این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار می شود مانند انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی، نظارت می کند و پس از بررسی و تأیید صلاحیت نامزد های انتخابات به آنها اجازه انتخاب شدن می دهد

۱۵- نمایندگان مجلس (قانون گذاران) با توجه به چه چیزی قانون وضع می کنند ؟

قانونگذاران با توجه به نیازها و موضوعات مختلف جامعه سعی می کنند بهترین قوانین را وضع کنند.

۱۶- چرا باید بهترین افراد برای نمایندگی مجلس انتخاب شود ؟

به دلیل اهمیت زیاد وضع قانون